

TEKNİK KAVRAMLAR

UYAP'ta Otomatik Oluşturulan Dilekçelerin Değiştirilememesi

UYAP'ta talep gönderme ekranında oluşturulan otomatik UDF dilekçelerinde değişiklik yapmak istediğimizde sistem bunu kabul etmiyor.

Av. Burak Üçüncü · 24 Nisan 2023 · 1 dk okumaGüncelleme: 21 Ağustos 2023

UYAP'ta talep gönderme ekranında oluşturulan otomatik UDF dilekçelerinde değişiklik yapmak istediğimizde sistem bunu kabul etmiyor. Dilekçede değişiklik yapıldığını UYAP nasıl algılıyor? "Hash değeri" sayesinde. Peki hash değerinin adli bilişimle ilgisi nedir?

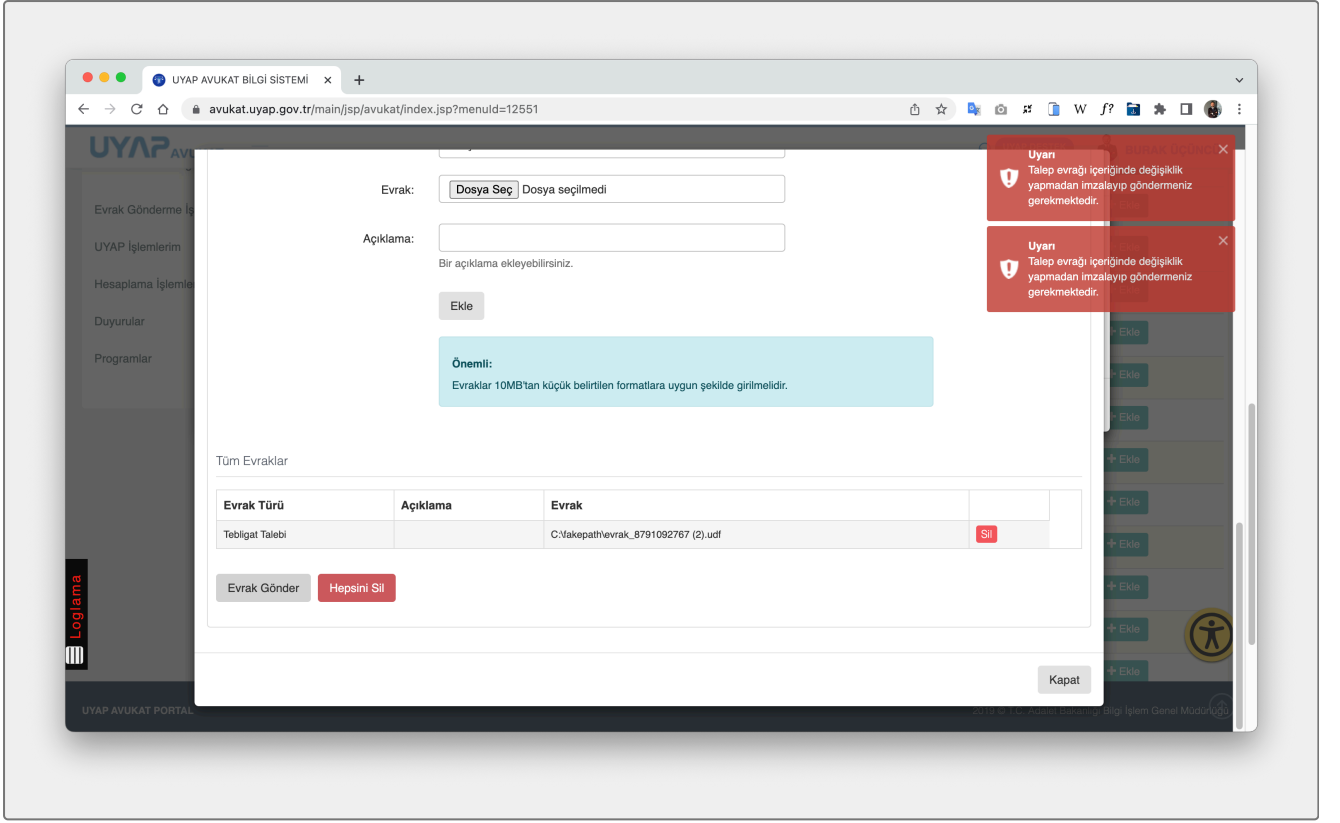
Özellikle sistem tarafından oluşturulan icra takip taleplerinde tarih yer almıyor. Tarihsiz olması dolayısıyla dur şuraya bir tarih ekleyeyim de öyle göndereyim dediğinizde UYAP değişiklik yaptığınızı algılayıp uyarı veriyor. Dilekçede yapılan bu değişiklik, hash değeri eşleşmesi sayesinde farkediliyor.

Peki hash nedir?

Hash fonksiyonu, herhangi bir boyutta veriyi (metin, resim, video, dosya vb.) sabit bir boyutta ve benzersiz bir sayı dizisine dönüştüren bir matematiksel algoritmadır.

Bir nevi dijital dosyanın dönüştürüldüğü sayısal parmak izidir diyebiliriz. Her dosyanın dönüştüğü hash değeri benzersizdir. Böylelikle dijital dosyalara bir nevi sayısal kimlikleme yapılır. Bu sayede hash değeri alınan bir dijital dosyanın değiştirilip değiştirilmediği eşleştirme yapılarak kolaylıkla tespit edilebilmektedir.

UYAP, Otomatik Oluşturduğu Dilekçelerin Değiştirilmesine Müsade Etmiyor. Peki Nasıl?

Dilekçe gönderirken UYAP'ın otomatik oluşturduğu UDF'lerin önce hash değeri alınıyor. Diyelim ki bu değer UDFBRK2023 olsun. Siz UDF'yi imzalayıp tekrar UYAP'a yüklediğinizde kaydedilen hash değeri ile yüklediğiniz dosyanın hashi eşleştiriliyor. Sistem UDFBRK2023 hashi dışında bir değeri algırsa, yani kayıtlı olan hash değeri ile yükleme yaptığınız dilekçenin hash değeri eşleşmezse, yüklediğiniz (UYAP tarafından otomatik oluşturulan) dilekçede değişiklik yaptığınız anlaşıyor ve izin vermiyor.

Hash fonksiyonu ayrıca adli bilişim için hayati bir öneme sahip. Mesela ceza muhakemesinde soruşturma güvenliği açısından, dijital delillerin ele geçme anında, önce hashleri alınmalı ve yargılama aşamalarında hash üzerinde yapılacak kıyasla dijital delilin bütünlüğünün korunduğu ve geçerli olduğu ortaya konulmalıdır (Bkz. [CMK 134](#))

Zira hash değeri alınmayan bir dijital delil (resim, dosya, belge vb) güvenilir değildir. Deliller zarar görebilir, çeşitli yetkisiz müdahaleler olabilir. Fiziksel delillerde dahi delillerin bütünlüğünün korunması adına, belirli bir usulle toplanması ve muhafaza edilmesi gerekir.

Dijital delillerde ise hash değeri, o delilin değiştirilmediğini, bütünlüğünü koruduğunu, güvenilir olduğunu ortaya koyan, bilirkişiler tarafından mutlaka değerlendirmesinin yapıldığı, inanılmaz önemli bir sayısal değerdir. Bu sayede delilin güvenilir bir delil olduğu ortaya koyulabilir ve ancak bu şartla hükme esas alınabilir.

Çevrimiçi sürüm: <https://burakucuncu.com.tr/uyapta-otomatik-olusturulan-dilekcelerin-degistirilememesi>